

Писана припрема за час српског језика

Име и презиме наставника: Сања Ђурић

Школа: Медицинска школа Бања Лука

Предмет: Српски језик и књижевност

Разред: I

Наставна област: Граматика

Наставна јединица: Језик и мишљење

Редни број часа: 9.

Датум реализације: септембар 2025.

Врста часа: обрада новог градива

Циљ часа

- Подстакнути ученике да схвате везу између језика и мишљења.
 - Увидјети да језик није само средство комуникације, већ и инструмент мишљења.
 - Развити способност критичког размишљања о језичким појавама и њиховој улози у формирању појмова и закључака.
-

Исходи учења

- Ученици ће моћи да **дефинишу** појам језика као средства мишљења.
 - Ученици ће **објаснити** како језик обликује мишљење и како мишљење утиче на језик.
 - Ученици ће **анализирати** примјере из свакодневне комуникације у којима је јасно видљива улога језика у формирању мисли.
 - Ученици ће **критички процијенити** у којој мјери богатство рјечника утиче на развој мишљења.
 - Ученици ће развијати комуникацијске и аналитичке вјештине, као и способност аргументованог изражавања.
-

Методе рада

- Дијалогска метода
- Проблемска метода
- Метод активног учења

- Анализа и дискусија
-

Облици рада

- Индивидуални рад
 - Рад у паровима
 - Фронтална дискусија
-

Наставна средства

- Уџбеник за први разред
 - Табла и креда / паметна табла
 - Примјери из свакодневне комуникације
 - Радни листићи (са задацима за анализу)
-

Ток часа

1. Уводни дио (5 минута)

Активности наставника:

- Поставља питање ученицима: „Да ли је могуће мислити без језика?“
- Подстиче ученике да изнесу своје ставове (нпр. мисао у сликама, емоцијама, симболима).
- Истиче да је одговор сложен и да ћемо се бавити управо односом језика и мишљења.

Активности ученика:

- Износе сопствена искуства и примјере.
 - Укључују се у дискусију и покушавају да аргументују свој став.
-

2. Главни дио (30 минута)

а) Обрада новог градива (15 минута)

Наставник:

- Дефинише појмове: језик, мишљење, веза између њих.
- Наводи примјере:
 - богат рјечник → прецизније изражавање мисли;
 - сиромашан рјечник → ограничена могућност формулисања апстрактних појмова.
- Поставља проблемско питање: *„Да ли човјек који нема ријечи за одређену појаву уопште може јасно мислити о њој?“*

Ученици:

- Прате излагање наставника.
- Записују кључне појмове у свеску.
- Износе примјере (нпр. нове ријечи у дигиталној ери, појмови за емоције које немају сви језици).

б) Активности ученика (15 минута)

Наставник:

- Дјелује као модератор у дискусији.
- Задаје кратке задатке на радним листићима:
 1. Наведите три појма која постоје у српском, а немају директан превод на друге језике.
 2. Објасните како недостатак ријечи утиче на наше разумијевање појава.
 3. Процијените: да ли је језик само „алат“ или је он суштина мишљења?

Ученици:

- Рјешавају задатке (индивидуално и у паровима).
- Представљају одговоре пред одјељењем.
- Учествоју у дискусији, износе своје мишљење и аргументе.

3. Завршни дио (10 минута)

Наставник:

- Резимира кључне појмове:
 - Језик је средство комуникације, али и инструмент мишљења.
 - Без језика нема артикулисаног мишљења.
 - Богат рјечник и правилна употреба језика унапређују мисаоне способности.
- Поставља завршно питање: *„Може ли човјек бити слободан мислилац ако му је рјечник сиромашан?“*

Ученици:

- Одговарају на питање и извлаче закључке.
 - Записују у свеску основне појмове.
-

Начини провјере исхода

- Усмена провјера кроз дискусију.
 - Радни листићи са питањима.
 - Кратка рефлексија ученика о томе шта су научили.
-

Корелација

- Философија (однос мишљења и језика, логика)
 - Психологија (развој говора и когнитивних способности)
 - Социологија (језик као друштвени феномен)
-

Напомене за наставника

- Пратити активност ученика и подстицати стидљивије ученике да се укључе.
 - Пажњу усмерити на критичко размишљање, а не на репродукцију дефиниција.
 - По потреби скратити дискусију и дати више примјера за анализу.
-